

Проблеми менеджменту природних ресурсів розглядаються у циклі "Менеджмент природних ресурсів", який розпочинається дисципліною "Основи менеджменту природних ресурсів". Його завданням є аналіз економічного, екологічного, технологічного та соціального аспектів використання різноманітних природних ресурсів, прикладні аспекти їх менеджменту з позицій сталого розвитку. Продовжується цей блок дисциплінами "Менеджмент сталого лісового господарства", "Менеджмент сталого сільського господарства", які розкривають реальії розвитку цих галузей в Україні та Європі, вивчають перспективи і проблеми переходу до сталого господарювання. Закінчується цикл дисципліною "Менеджмент природозаповідних територій", яка розглядає традиційні та альтернативні форми використання, охорони і відтворення навколишнього природного середовища, зокрема заповідної справи.

Дві дисципліни магістерського курсу торкаються питань туризму та рекреації – це "Економіка туризму і рекреації" та "Туризм і рекреація у сільській місцевості", які належать до циклу "Економіка туризму і рекреації". Ці дисципліни розглядають економічні відносини, які виникають при спеціальному використанні природних ресурсів туризму і рекреації, механізми функціонування туристично-рекреаційних систем, методи планування туристичної діяльності, підвищення еколого-економічної ефективності туристично-рекреаційної діяльності загалом і у сільській місцевості зокрема.

Цикл "Методи економіки довкілля" розвиває прикладні аспекти дисципліни "Економіка довкілля". Зокрема, дисципліна "Економічний аналіз інвестиційних проектів" знайомить студентів із сучасними підходами до аналізу інвестиційних проектів з позицій інвесторів (фінансовий аналіз), з точки зору всього суспільства (економічний аналіз) і з позицій різних прошарків населення (соціальний аналіз). Дисципліна має за мету навчити студента виявляти, а відтак і оцінювати прямі і непрямі витрати і вигоди інвестиційних проектів, використовуючи для цього сучасний математичний апарат та можливості інформаційних технологій. Завершує цикл дисципліна "Методи та інструменти в економіці довкілля", знайомить студентів із найважливішими кількісними методами, моделями та сучасними інструментами економіки довкілля, зокрема економетричними, оптимізаційними, багаточільовими та імітаційними. Ці методи викладаються на прикладах, почерпнутих із сучасної західної літератури.

Завершує структуру магістерського курсу цикл "Менеджмент довкілля", який теж складається із двох дисциплін: "Менеджмент довкілля підприємств" і "Прикладний екологічний маркетинг". Перша з перелічених дисциплін висвітлює питання впливу підприємств різних галузей економіки на довкілля. Особлива увага звертається на шляхи вирішення конфлікту між економічними інтересами підприємств та вимогами суспільства до якості довкілля. Друга ж дисципліна зосереджує свої зусилля на вирішенні проблеми формування попиту на екологічно чисті продукти, послуги і блага для забезпечення бажаної частки на ринку та іміджу підприємства, організації чи особи.

Навчання на магістерському курсі ведеться за блочною системою – кожна дисципліна викладається впродовж одного-трьох тижнів і завершується визначеною формою контролю знань. Для кращого сприйняття змісту курсу застосовуються сучасні методи активізації процесу сприйняття, технічні засоби. Навчання

ведеться з використанням комп'ютерних технологій, до послуг студентів сучасна бібліотека літератури з еколого-економічних питань, здебільшого англо- та німецькомовна.

Магістерський курс "Економіка довкілля і природних ресурсів" готує магістрів, економістів-екологів на рівні вимог ринкової економіки, потреба в яких в Україні існує вже сьогодні.

УДК 330. 15: 504. 06

Проф. М.В. Рymar, д.е.н.; асист. О.І.Руда – УкрДЛТУ

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБГРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ОПТИМАЛЬНОГО ВАРІАНТУ ІНВЕСТИЦІЙ В РОЗВИТОК ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Детально розглядаються питання, які стосуються методичних засад обґрунтування вибору оптимального варіанту інвестицій в розвиток енергетичних підприємств.

Prof. M. Rymar, O. Rouda – USUFWT

Methods principles of substantiating optimum variant of investments into the development of energy enterprises

Problems concerning methods principles of substantiation of optimum investment variant choice into the development of energy enterprises have been considered.

У будь-якій сфері реальних інвестицій (тобто інвестицій у речові елементи основного капіталу) простежується така закономірність: чим більша капіталомісткість проекту на стадії його реалізації, тим менші витрати на стадії експлуатації. Особливо характерна описана ситуація для інвестицій в енергетику, яка відзначається наявністю як порівняно мало капіталомістких способів продукування енергії (наприклад, за допомогою ТЕС, які спалюють дороге органічне паливо – газ, вугілля та мазут), так і високо капіталомістких способів (наприклад, за допомогою СЕС, які продукують енергію, перетворюючи дармове сонячне випромінювання).

На графіку, який зображено на рис. 1, права його частина (наприклад, в точках 4 і 5) стосується, як правило, продукування енергії на базі відновних джерел, а ліва – з допомогою органічного палива (наприклад, в точках 1 і 2).

Точка 5 на графіку (рис. 1) відповідає варіанту з мінімумом поточних витрат на виробництва енергії. Цей варіант був би найкращим, якщо б обсяг капіталовкладень не був обмежений (тобто, якщо було б можливе дармове залучення інвестицій). За умов обмеження фонду капіталовкладень, що виключає можливість їх безплатності, мінімум поточних витрат не може бути критерієм вибору найкращого варіанту: виникає необхідність у розробці та використанні специфічних методів обґрунтування вибору оптимального варіанту інвестицій.

Світова практика економічного обґрунтування вибору оптимального варіанту інвестицій базується у загальному на використанні двох основних методів:

- методу приведених витрат;
- методу чистої теперішньої цінності (чи методу інтегрального економічного ефекту – у вітчизняній термінології).

Метод приведених витрат застосовується у межах статичної постановки задачі оцінки економічної ефективності взаємозамінних варіантів інвестицій, яка полягає у прийнятті умови стабільності техніко-економічних показників, що стосуються проекту протягом всього терміну його функціонування. Даний метод передбачає два етапи виконання розрахунків [1, ст. 44]. На першому етапі розраховується показник приведених витрат (Z_i) для кожного з порівнюваних варіантів за формулою:

$$Z_i = C_i + E_H \cdot K_i, \quad (1)$$

де: C_i – собівартість (поточні витрати) виробництва енергії; K_i – капіталовкладення (одноразові витрати), необхідні для виробництва енергії; E_H – норма прибутку у відповідній сфері виробництва енергії.

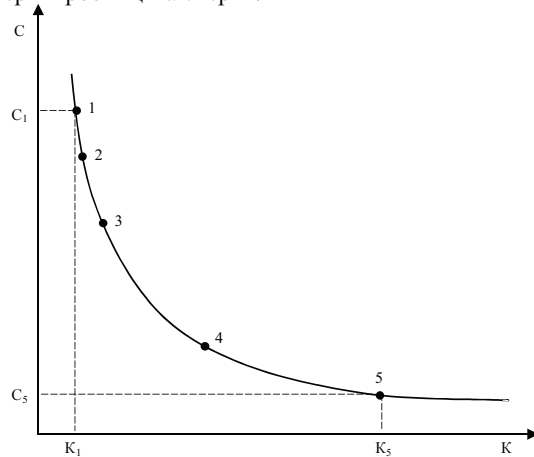


Рис. 1. Схема принципового співвідношення між капіталомісткістю (K) та собівартістю (C) продукування енергії різними способами

Критерієм вибору оптимального варіанту з множини альтернативних є мінімум показника приведених витрат. При цьому можна обґрунтовано твердити, що варіант, оптимальний за критерієм мінімуму приведених витрат, завжди вимагає меншого обсягу інвестицій, ніж варіант з мінімумом поточних витрат.

Для остаточного вирішення питання про доцільність здійснення інвестицій за вибраним варіантом, його необхідно перевірити на ефективність загалом. Для цього за формулою (2) необхідно розраховувати абсолютну (загальну) ефективність цього варіанту:

$$E_a = \frac{Ц - C}{K} = \frac{П}{K}, \quad (2)$$

де: E_a – абсолютна економічна ефективність вибраного за критерієм мінімуму приведених витрат варіанту інвестицій у виробництво енергії; $Ц$ – ціна реалізації енергії, для виробництва якої здійснюються інвестиції; C , K , $П$ – відповідно собівартість, капіталовкладення та прибуток за вибраним варіантом інвестицій у виробництво енергії.

Вибраний варіант інвестицій вважається доцільним загалом, якщо виконується умова:

$$E_a \geq E_H. \quad (3)$$

Розрахунок приведених витрат повинен виконуватися з урахуванням необхідності дотримання умов порівнюваності взаємозамінних варіантів інвестицій в розвиток енергетичних підприємств. Так, величина поточних і одноразових витрат має бути достатньою для забезпечення належного рівня якості енергії, технічної надійності і безпеки об'єкту енергетики та дотримання вимог законодавства стосовно безпечних умов праці на такому об'єкті.

Тоді додаткові поточні витрати (C_D) міститимуть:

$$C_D = C_Y + C_H + C_P, \quad (4)$$

де: C_Y – додаткові поточні витрати на забезпечення належного рівня якості енергії; C_H – додаткові поточні витрати на забезпечення належного рівня технічної надійності і безпеки об'єкту енергетики; C_P – додаткові поточні витрати на забезпечення належного рівня умов праці на об'єкті енергетики.

У свою чергу, додаткові одноразові витрати (K_D) міститимуть:

$$K_D = K_Y + K_H + K_P, \quad (5)$$

де: K_Y – додаткові одноразові витрати на забезпечення належного рівня якості енергії; K_H – додаткові одноразові витрати на забезпечення належного рівня технічної надійності і безпеки об'єкту енергетики; K_P – додаткові одноразові витрати на забезпечення належного рівня умов праці на об'єкті енергетики.

Говорячи про додаткові поточні та одноразові витрати на дотримання вимог чинного законодавства стосовно безпечних умов праці на об'єкті енергетики, зауважимо, що вони формуватимуться за двома напрямками. З одного боку це можуть бути чисто технологічні витрати щодо запобігання виникненню несприятливих умов праці, що зумовлюється небезпечними і шкідливими виробничими факторами. З іншого боку – це витрати на запобігання впливу цих факторів на персонал, які включають витрати на забезпечення працівників спецодягом та іншими засобами захисту, створення систем кондиціонування повітря, ізоляцію шкідливих виробництв тощо.

Що стосується надійності постачання продукції, то тут можуть бути два підходи щодо забезпечення дотримання умов порівнюваності взаємозамінних варіантів інвестицій. В одному випадку мова, як і раніше, може йти про те, що величина поточних і одноразових витрат має бути достатньою для забезпечення відповідності мінімально допустимому рівню надійності постачання продукції. В другому випадку, що базується на врахуванні збитку споживачів від недостатньої надійності постачання продукції, ситуація щодо розрахунку відповідних витрат суттєво змінюється.

Очевидно, що тоді кожен варіант енергопостачання може мати свій "оптимальний" рівень надійності, який відповідатиме мінімуму витрат (C_Σ), що міститимуть:

- витрати на реалізацію варіанту з так званим "базовим" (найдешевшим) рівнем надійності (C_1);
- додаткові витрати на підвищення рівня надійності енергопостачання (C_2);
- збитки споживачів через недостатній рівень надійності енергопостачання (C_3).

На рис. 2 показано, як буде формуватися оптимальний рівень надійності конкретного варіанта енергопостачання та мінімальний рівень витрат, що відповідають йому.

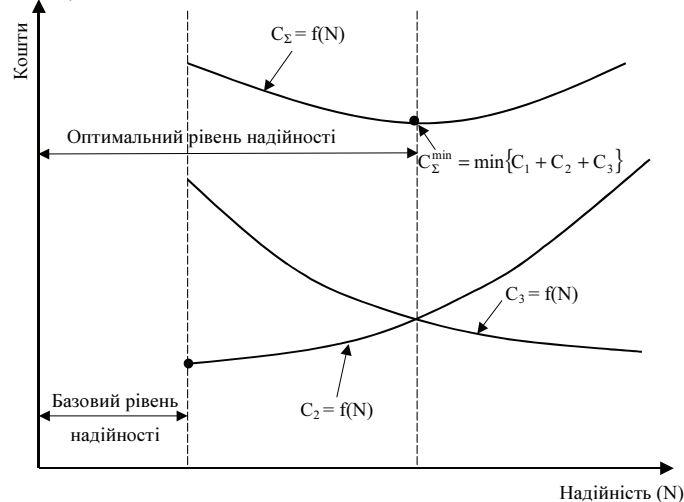


Рис. 2. Схема формування оптимального рівня надійності варіанта енергопостачання

Виконання умови дотримання принципів концепції екологічно сталого розвитку при розрахунку приведених витрат буде здійснено шляхом врахування вартості компенсації викидів відповідних нових енергетичних об'єктів їх скороченням на діючих у відповідному регіоні джерелах забруднення.

Дотримання умови зміцнення енергетичної безпеки впливатиме на величину поточних і одноразових витрат за двома напрямками. З одного боку розрахунок приведених витрат повинен мати своєю складовою витрати на охорону енергетичних об'єктів, щоб забезпечити необхідну стійкість енергетики за умов певних конфліктів. З іншого боку зміцнення енергетичної безпеки передбачає переважну орієнтацію на використання джерел енергії, розміщених у межах національної території. Ця умова порівнюваності досягатиметься відсіюванням при аналізі варіантів інвестицій, які передбачають імпорт енергії чи енергоносіїв, якщо його частка вже досягла певної безпечної позначки. Очевидно, що ця умова порівнюваності не буде порушена, коли нові енергетичні об'єкти орієнтуватимуться на імпорт енергоносіїв в обсягах, які споживалися підприємствами, що припиняють свою діяльність.

Зрозуміло, що у даному випадку (при дотриманні умови орієнтації на використання джерел енергії, розміщених у межах національної території) можна говорити про таку складову поточних і одноразових витрат в розвиток енергетичних підприємств, як витрати на зміцнення енергетичної безпеки (неза-

лежності). Ця складова буде рівна різниці витрат між вітчизняним та імпорнтним варіантами енергопостачання.

Таким чином, річна величина витрат, пов'язаних з дотриманням умови зміцнення енергетичної безпеки (B_{EB}), буде розраховуватися за формулою:

$$B_{EB} = B_{OX} + B_{HT}, \quad (6)$$

де: B_{OX} – річна величина витрат на охорону енергетичних об'єктів; B_{HT} – річна величина витрат через орієнтацію на використання джерел енергії, розміщених у межах національної території.

У свою чергу:

$$B_{OX} = C_{OX} + E_H \cdot K_{OX}, \quad (7)$$

де: C_{OX} – поточні витрати на охорону енергетичних об'єктів; K_{OX} – одноразові витрати на охорону енергетичних об'єктів.

$$B_{HT} = C_{HT} + E_H \cdot K_{HT}, \quad (8)$$

де: C_{HT} – поточні витрати через орієнтацію на використання джерел енергії, розміщених у межах національної території; K_{HT} – одноразові витрати через орієнтацію на використання джерел енергії, розміщених у межах національної території.

Статична постановка задачі порівняння взаємозамінних варіантів інвестицій в розвиток енергетичних підприємств дозволяє лише частково виконувати умову врахування фактора часу. Забезпечуючи врахування обставин, пов'язаних з необхідністю введення енергетичних потужностей до певного заданого моменту та обставин, зв'язаних з різним періодом функціонування об'єктів, метод приведених витрат не реагує на нерівнозначність навіть однакових величин коштів (доходів чи витрат), але прив'язаних до різних періодів часу. Ця остання складова умови врахування фактора часу при порівнянні взаємозамінних варіантів інвестицій може бути виконана лише у динамічній постановці задачі.

Аналізуючи детальніше особливості врахування фактора часу у зв'язку з необхідністю введення енергетичних потужностей до певного заданого моменту, зазначити, що даний чинник впливатиме на підвищення витрат лише за тими варіантами, оптимальний строк реалізації яких при "вільних" термінах (коли не задається певний момент введення потужностей) є тривалішим за допустимий.

Врахування різного періоду функціонування енергетичного об'єкту за порівнюваними варіантами може здійснюватися у межах статичної постановки задачі через амортизацію.

Говорячи про амортизаційні відрахування, як складову поточних витрат, і загалом, – про поняття амортизації, необхідно чітко виділити два його аспекти стосовно моменту здійснення капіталовкладень (рис. 3):

- амортизація на стадії обґрунтування інвестиційного рішення (тобто перед здійсненням інвестицій);
- амортизація після здійснення інвестицій (тобто на стадії функціонування основних виробничих фондів).

Автори численних праць [2-6], присвячених економічним дослідженням основних фондів, говорячи про амортизацію, мають на увазі саме другий аспект,

тобто традиційно амортизація трактується як поняття, похідне від здійснених інвестицій.

Проте на післяінвестиційній стадії те, що ми називаємо амортизацією, є не чим іншим як різновидом податку (назовемо його амортизаційний податок), який залишається в розпорядженні виробника. Держава, розуміючи "суть" амортизації, фактично насильно спрямовує частину отриманих прибутків у капіталовкладення. Зрозуміло, що поточна амортизація (A) не може перевищувати поточного маргінального доходу (D_m) [6, ст. 189]:

$$0 \leq A \leq V - m - W = D_m, \quad (9)$$

де: V – виторг від реалізації продукції; m – матеріальні витрати; W – заробітна плата з усіма відрахуваннями.

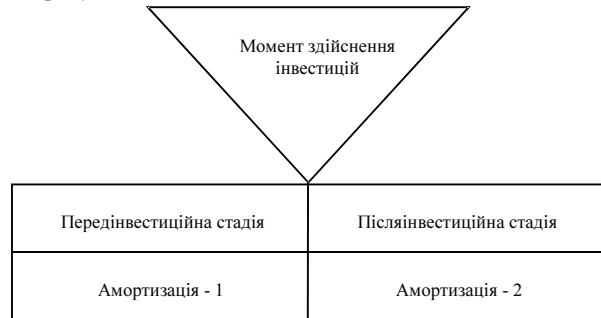


Рис. 3. Два аспекти амортизації

З формули (9) випливає, що спосіб нарахування амортизації визначає й величину прибутку. Високий рівень амортизації за цих умов – це не високий рівень цін (витрат), а низький рівень прибутку. Тому на післяінвестиційній стадії вибір того чи іншого методу амортизації – це результат суб'єктивного економічного рішення, а не результат вимірювання величини об'єктивного процесу.

Тому державна амортизаційна політика, яка фактично стосується минулого акту господарської діяльності (капіталовкладень, щодо яких здійснюється процес списання), насправді не впливає на вибір оптимальних технологічних рішень, у т.ч. у сфері генерування енергії.

Але стосовно майбутніх інвестицій те, що називається амортизацією у розумінні погашення в ході господарської діяльності витрат на створення фондів, відіграє об'єктивну та важливу роль. При обґрунтуванні проектних рішень від точності методів повернення коштів, інвестованих у створення основних фондів, залежить вибір варіанта капіталовкладень. Тому ми змушені констатувати необхідність досконалішого дослідження цього поняття з погляду майбутніх капіталовкладень, що дало б змогу удосконалити методи обґрунтування оптимальних варіантів проектних рішень, особливо враховуючи ту обставину, що частка амортизації при виробництві енергії на базі відновних джерел енергії досягає 80 % [7, ст. 6].

У господарській практиці річну величину амортизації (A_p), як правило, обчислюють за формулою:

$$A_p = \frac{K - Л}{T}, \quad (10)$$

де: K , $Л$ – відповідно початкова балансова та ліквідаційна вартість основних фондів (обладнання); T – термін служби обладнання.

Суттєвим недоліком формули (10) є неврахування тієї обставини, що відповідні кошти (які щорічно нараховуються як амортизація) можуть продуктивно використовуватися за період часу від моменту нарахування амортизації до виведення з експлуатації [3; 8, ст. 189; 9, ст. 14; 10, ст. 95; 11, ст. 97; 12, ст. 335; 13, ст. 244-245;].

Це може бути враховано у межах такого рівняння:

$$\sum_{t=0}^T A_p \cdot (1 + E_{н.п.})^{T-t} = K, \quad (11)$$

де: t – рік нарахування амортизації; $E_{н.п.}$ – нормативний коефіцієнт, що враховує нерівнозначність у часі надходжень і витрат; K – початкова балансова вартість основних фондів (одноразові витрати).

З формули (11) шляхом нескладних математичних перетворень легко отримати формулу для визначення річної величини амортизаційних відрахувань:

$$A_p = K \cdot \frac{E_{н.п.}}{(1 + E_{н.п.})^T - 1}. \quad (12)$$

Очевидно, що амортизація, розрахована за формулою (12), є меншою, ніж за формулою (11). Так, при $E_{н.п.} = 0,08$, $T = 10$ років, $K = 10000$ грн. річна амортизація у першому випадку становитиме 680 грн., а у другому – 1000 грн. У деяких випадках різниця такого порядку достатня, щоб вплинути на прийняття інвестиційних рішень щодо розвитку енергетичних підприємств.

Використання у формулі (12) коефіцієнта дисконтування ($E_{н.п.}$), а не показника норми прибутку (E_n) у конкретній сфері інвестування пояснюється тим, що відповідні кошти (A_p) можуть прибутково використовуватися будь-де, без прив'язки до конкретної сфери. А твердження, що норма прибутку є рівною коефіцієнту дисконтування є помилковим, оскільки перший показник стосується ризикових інвестицій, а другий – ні. Коефіцієнт дисконтування у загальному випадку обчислюється за формулою [1, ст. 45]:

$$E_{н.п.} = E_n \cdot (1 - E_p), \quad (13)$$

де: E_p – норма ризику у відповідній сфері інвестування ($0 \leq E_p \leq 1$).

Зрозуміло, що у таких сферах інвестування, де значення E_n є більшим, більшим буде і величина норми ризику E_p . Через це добуток $E_n \cdot (1 - E_p) \Rightarrow \text{const}$, а $E_{н.п.}$, на відміну від E_n , однакове у всіх випадках. Очевидно, що $E_{н.п.} < E_n$ і менше у випадку норми прибутковості цінних державних паперів високорозвинутих країн (наприклад, США, Німеччини чи Великобританії), де $E_p \Rightarrow 0$, виконується умова $E_{н.п.} = E_n$. Але дана ситуація є винятковою і не стосується інвестицій у господарську діяльність, де однозначно $E_{н.п.} \neq E_n$.

І, щодо останньої умови порівняння взаємозамінних варіантів інвестицій у розвиток енергетичних підприємств, то вона передбачає реалізацію комплексного підходу, що може бути здійснено шляхом врахування не лише безпосередніх витрат в об'єкт, продукууючий енергію, але й витрат пов'язаних з її транспортуванням. Остання складова містить не тільки витрати власне на транспортування (створення відповідних передавальних пристроїв – ліній електропередачі, тепло-трас тощо; подолання відстані), але й неминучих втрат енергії у процесі транспортування. Оскільки витрати, пов'язані з транспортуванням енергії, можуть мати як одноразовий (інвестиції у створення передавальних пристроїв), так і постійний характер (витрати на подолання енергією відстані та втрати у процесі транспортування), то вони будуть складовими формули приведених витрат за двома напрямками: одноразові витрати входять до K , а витрати постійного характеру – у C .

Одноразові витрати (K) повинні враховувати і економічний ефект, який виникає за варіантом інвестицій з більш короткими строками реалізації. Економічний ефект від прискореного завершення інвестиційного проекту має своїми складовими ефект інвестора (E_1) та ефект підрядника (E_2), які розраховуються за формулами:

$$E_1 = \Pi_1 \cdot (T_1 - T_2), \quad (14)$$

де: Π_1 – річна величина очікуваного прибутку від функціонування інвестиційного проекту з більш короткими строками реалізації; T_1, T_2 – строки (у роках) реалізації інвестиційного проекту за альтернативними варіантами.

$$E_2 = \text{УПВ} \cdot (1 - T_2/T_1), \quad (15)$$

де: УПВ – умовно-постійні витрати підрядника, тобто ті витрати, що залежать не від зміни обсягів виконання робіт, а тільки від зміни строку інвестування.

Література

1. Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Поліщук В.І. Економічне обґрунтування та вибір оптимальних технологій. – Львів: Центр Європи, 1997. – 115 с.
2. Денисов В.И. Техничко-экономические расчеты в энергетике: Методы экономического сравнения вариантов. – М.: Энергоатомиздат, 1985. – 216 с.
3. Лурье А.Л. Методы сопоставления экспериментационных расходов и капиталовложений при экономической оценке технических мероприятий// Вопросы экономики железнодорожного транспорта: Сб. науч. тр. – М.: Трансжелдориздат, 1948. – С. 5-70.
4. Методика эколого-экономической оценки проектов/ А.Н.Алымов, Ю.П.Лебединский, В.Г.Сахаев и др. – К.: СОПС, 1980. – 28 с.
5. Методические указания по эколого-экономической оценке и экспертизе проектов/ В.Е.Топкаль, Ю.П.Лебединский, В.Г.Сахаев и др. – К.: СОПС, 1984. – 48 с.
6. Раяцкас Р.Л., Плакунов М.К. Экономические формы и управленческая реальность. – М.: Экономика, 1991. – 207 с.
7. Методика определения себестоимости и тарифов на электроэнергию ветровых электрических станций/ НКРЭ. – К.: 1998. – 19 с.
8. Залесский А.Б. Сравнительная оценка хозяйственных решений. – М.: Экономика, 1968. – 231 с.
9. Ланге О. Теория воспроизводства и накопления: Пер. с польского. – М.: Изд-во иностр. Л-ры, 1963. – 140 с.
10. Лившиц В.Н. Выбор оптимальных решений в технико-экономических расчетах. – М.: Экономика, 1971. – 255 с.
11. Лившиц В.Н. Оптимизация при перспективном планировании и проектировании. – М.: Экономика, 1984. – 224 с.

12. Лурье А.Л. Экономический анализ моделей планирования социалистического хозяйства. – М.: Наука, 1973. – 435 с.

13. Лурье А.Л., Нит А.В. Экономико-математическое моделирование социалистического хозяйства. – М.: Изд-во МГУ, 1973. – 284 с.

УДК 630*67

Астір. С. Мельник* – УкрДЛТУ

ЛІСОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ЩОДО ОПОДАТКУВАННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА (КРИТИЧНИЙ АНАЛІЗ)

Проаналізована система оподаткування лісового господарства України та шляхи її вдосконалення.

S. Melnyk – USUFWT

Ukrainian forestry policy on taxation (analyse and critique of ukrainian forestry taxation)

Ukrainian forestry taxation is considered in the paper. Critique and improvement of taxation are also given.

Лісове господарство України, як і інші галузі економіки, перебуває в глибокій економічній кризі. Однією з головних причин такої ситуації є недосконала податкова система, яка покликана, з одного боку, наповнювати бюджет країни, а з другого, створювати умови для економічного розвитку держави та суб'єктів підприємницької діяльності.

Величина доходів, отриманих завдяки лісовим ресурсам, може регулюватися структурою та величиною податків, які накладаються на прибуток чи майно. Зменшення лісових податків може сприяти надходженню інвестицій у лісове господарство на величину зменшення податкових зобов'язань [10]. Лісова політика України повинна бути спрямована на створення гнучкої та ощадливої системи оподаткування лісового господарства, адже ліс є не тільки джерелом деревини, а виконує ряд інших корисних функцій, які є важливими для суспільства.

Структура податкової системи щодо оподаткування лісового господарства України представлена такими основними податками та платежами: оподаткування прибутку юридичних осіб, збір за спеціальне використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду, збір до інноваційного фонду, збір за забруднення навколишнього природного середовища. Непряме оподаткування представлено податком на додану вартість. До складу податкової системи України щодо оподаткування лісового господарства не входить майнове оподаткування (відсутній податок на нерухоме майно), земельний податок.

У структурі податкової системи України за 1998 рік податок на прибуток підприємств склав 25,3 %, податок на додану вартість – 31,4 %. Щодо зарубіжних країн, то податок на прибуток в структурі податкової системи становить: у Німеччині – 2,8 %, Великобританії – 9,3 %, Швеції – 6,3 %; податок на додану вартість: в Німеччині 17,3 %, у Великобританії 19,0 %, у Швеції 15,1 %. Але Водночас індивідуальний прибутковий податок з громадян у Німеччині становить 27,3 %, Великобританії – 27,4 %, Швеції – 35,2 %, тоді як в Україні – 9,1 %. Така ситуація

* наук. керівник – проф. І.М.Синякевич, д.е.н. – УкрДЛТУ